

Motion till riksdagen 2019/20:2721

av **Jessika Roswall m.fl. (M)**

Sverige ska bli världens bästa land för delningsekonomi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverk ska förenklas och anpassas till ett digitaliserat och delande samhälle och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skatteverket i uppdrag att förenkla företagens redovisning till Skatteverket genom digitala lösningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en åtgärdsplan för hur berörda myndigheter bör kunna tillmötesgå den digitala ekonomins krav och behov och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter som på olika sätt behandlar känsliga uppgifter bör hålla säkerhetsperspektivet överordnat alla andra prioriteringar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för delningsplattformarna att certifiera sig hos Skatteverket och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett mer välanpassat system, utan fusk, för företagande och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för att upplysa och stärka kunskapen om delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra separata utredningar i berörda branscher i syfte att släppa in digitalisering och delningsekonomin på ett ansvarsfullt och för branscherna välanpassat sätt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska skatteundandragandet i delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Delningsekonomin växer snabbt. Tack vare delandet kan resurserna utnyttjas mer effektivt och komma fler till del. Moderaterna vill att Sverige blir världens bästa land för delningsekonomin. Att människor delar varor och tjänster med varandra har förekommit i alla tider. De senaste årens omfattande digitalisering har dock skalat upp detta till nya nivåer. Plattformar matchar människors efterfrågan på delade varor och tjänster mot utbudet på bara några sekunder.

Regeringen Löfvens politik för delningsekonomin har varit verkningslös. I direktiven till utredningen ”Delningsekonomi på användarnas villkor” förbjöd den tidigare regeringen förslag till författningsändringar. I april 2017 konstaterade utredningen att delningsekonomin i Sverige ännu befinner sig i ett tidigt skede. Trots detta föreslog utredningen endast en mindre uppföljning av utvecklingen på området. Det är i det tidiga skedet möjligheten är som störst att forma framtiden, och politiken behöver därför vara framåtblickande och underlätta för delningsekonomin att utvecklas.

Begreppet delnings- och plattformsekonomi kan definieras som de transaktioner där underutnyttjade tillgångar och tjänster säljs, hyrs ut, byts, samägs och samnyttjas av två eller fler privatpersoner. Inom delningsekonomin förmedlas uppdrag via plattformar som matchar utbud och efterfrågan mot varandra, samt i vissa fall sätter avgifter och villkor. Detta skiljer sig väsentligen från vår traditionella syn på arbetsmarknaden, där det finns tydliga arbetsgivare.

Delningsekonomin går hand i hand med digitaliseringen. Genom att allt fler ständigt är uppkopplade kan varor och tjänster komma fler till del. Några av de stora fördelarna med en växande delningsekonomi är att våra resurser kan användas effektivare, varor och tjänster kan komma fler till del och det finns stora potentiella miljövinster av att dela och utnyttja våra resurser bättre.

Sverige har en komparativ fördel som ett teknikvänligt samhälle vilket gör potentialen för ökat delande särskilt stor just här. Utvecklingen går dock snabbt framåt även i andra länder. Den brittiska regeringen har deklarerat att Storbritannien ska bli ett Mecka för delningsekonomin och en studie från PWC visar att nästan sex av tio amerikaner tycker att tillträde (access) är den nya sortens ägande. I Finland har delningsekonomin som fenomen vuxit, mycket tack vare en grundlig genomgång av relevanta regelverk. I mitten av 2020-talet förväntas den svenska delningsekonomin omsätta tolv miljarder kronor men potentialen för delningsekonomin att bidra till jobb och tillväxt är mycket större om politiken bejakar utvecklingen. Sverige har goda möjligheter att leda utvecklingen tack vare vår genomgående höga grad av digitalisering.

Den snabbt växande delningsekonomin förändrar och utmanar våra traditionella föreställningar om ekonomins funktionssätt, förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och hur framtidens skattesystem ska utformas. Delningsekonomin har samtidigt potential att bli nästa stora frihetsreform när människors möjligheter till egenförsörjning och konsumentval ökar. Sverige bör välkomna delningsekonomin, och svensk lagstiftning behöver anpassas efter dess framväxt.

I och med digitaliseringen har nya möjligheter uppkommit, bland annat för dem som bor exempelvis på landsbygden, för att få tillvaron att bättre gå ihop och använda resurserna mer effektivt. Sverige är ett avlångt land där det ibland är långt till närmsta stad eller köpcentrum och det är därför naturligt att utvecklingen av delningsekonomin i ett mer digitalt sammanhang utvecklas. Likaså finns det i våra städer en efterfrågan på

att resurseffektivisera. För att delta i utvecklingen krävs dock en god uppkoppling men framförallt också kunskap och intresse. För ett mer sammanhållet och resurseffektivt Sverige bör regeringen därför ta fram en strategi för att upplysa och förmedla kunskap om delningsekonomin.

Berörda branscher bör därför också utredas separat i syfte att förenkla regelverken och anpassa dem till ett digitaliserat och delande samhälle. Regelverk som en gång tillkommit med goda intentioner kan i dag vara hämmande för tillväxt i ett digitaliserat samhälle. Eftersom alla branscher är olika behöver regelverken utredas separat och utformas utifrån branschspecifika behov. Det säger sig självt att olika branscher kräver olika förkunskaper och därmed också är olika lämpade för delningsekonomi.

Taxiutredningen som presenterades 2016 bör delvis fungera som mall för hur de branschspecifika utredningarna bör utformas i syfte att förkorta startsträckan och snabbare kunna integrera delningsekonomin i det svenska samhället på så bred front som möjligt.

En ytterligare genomlysning av taxibranschen bör också välkomnas. I syfte att underlätta för fler att köra taxi bör digitalisering och delningsekonomi släppas in i branschen. I och med att regeringens förslag gällande en ny kategori av taxitrafik, prop. 2017/18:239, gick igenom förra året åtgärdades dock inte problemen fullt ut och dagens lagstiftning är därför fortfarande ouppdaterad och i vissa delar komplicerad. För att bättre nyttja delningsekonomin i taxibranschen måste en översyn av taxiutbildningen och taxilagstiftningen göras för att förenkla regelverket. Bland annat behöver en teknikneutral definition av taxameter och möjligheterna att använda privata bilar för taxitjänster införas.

För att uppmuntra till ett ökat delande krävs också att vi lyfter fram positiva exempel på delningsekonomi. Ett bra exempel på delningsekonomis fördelar är att redan idag har flera spännande projekt påbörjats för att bland annat öka mobilitet och förenkla vardagslivet för människor. Ett exempel är kombinerad mobilitet vilket är ett begrepp som bygger på att mobilitet är något som kan köpas som en tjänst och inte innebär eget ägande av exempelvis en bil. Kombinerad mobilitet kan vara allt ifrån en multimodal reseplanerare till att kunden köper ett abonnemang som ger full mobilitet. Sammanhängande är att lösningen innehåller flera transportslag, exempelvis dagens kollektivtrafik, bilpool, cykelpool, hyrbil, taxi m.m.

Utvecklingen av delade fordon har även utmynnat i nya former av transporter som exempelvis elsparkcyklar. VTI har dessutom presenterat en rapport som pekar mot att elcyklar i elfordonspooler i nära anslutning till bostaden har potential att minska användningen av bil i städer, men då krävs fler användare och väldimensionerade pooler.

En åtgärdsplan bör också tas fram som visar hur berörda myndigheter kan tillmötesgå den digitala ekonomins krav och behov. Målet ska vara att alla offentliga tjänster som går att digitalisera ska digitaliseras. I och med införandet av den nya dataskyddsförordningen (GDPR) har den personliga integriteten stärkts hos medborgarna. I en förlängning kan det dock vara bra om en konsekvensanalys utförs som ser över ifall utrymme finns för att förenkla utvecklingen av den digitala ekonomin utan att tumma på säkerheten. Vad avser myndigheter som på olika sätt behandlar känsliga uppgifter så måste säkerhetsperspektivet vara överordnat alla andra prioriteringar. Lagstiftningen måste också hålla jämna steg med utvecklingen för att rätten till integritet inte ska urholkas i digitaliseringen av ekonomin.

Delningsplattformarna bör kunna certifiera sig hos Skatteverket i de fall där plattformarna tar ansvar för rapportering av information som kan läggas till grund för beskattning och/eller skattebetalningar till Skatteverket samt åtar sig ett grundläggande ansvar för användarnas säkerhet och integritet. Genom en sådan certifiering kan konsumenterna enkelt försäkra sig om att plattformen ser till att lagstiftningen efterlevs även inom delningsekonomin. Skatteverket bör även få i uppdrag att ta fram digitala lösningar som möjliggör för delningsplattformarna att enkelt och effektivt rapportera till Skatteverket.

En tjänst som utförs av en privatperson till en annan mot ersättning i form av betalning eller annan motprestation är skattepliktig. Den administration som krävs för att vid sådant tillhandahållande av en enkel tjänst mellan privatpersoner göra rätt för sig är idag för omfattande. Utgångspunkten bör vara att de flesta vill göra rätt för sig och att lagstiftarens roll är att utforma ett regelverk som gör detta möjligt och rimligt. Aktörer inom delningsekonomin visar att vissa typer av tillhandahållanden är överreglerade och beskattningen i vissa delar för hög, vilket bromsar en tillväxtpotential i vår ekonomi. Det behöver därför utredas hur ett mer välanpassat system, utan fusk, för företagande skulle kunna upprättas.

Att verka inom delningsekonomin får dock inte bli en förevändning för att fly undan skatt eller att inte följa lagar. Enkla tjänster som tillhandahålls av privatpersoner till andra privatpersoner mot ersättning i form av betalning eller annan motprestation står i dag med stor sannolikhet i stora delar utanför skattesystemet, då skattereglerna anses vara för krångliga och skattenivån för hög. Skatteundrandragande ska förhindras, men de allra flesta vill också göra rätt för sig och politiken måste underlätta för laglydiga aktörer. Det är viktigt att våra skatteregler utformas på ett sätt så att det är lätt och rimligt att göra rätt för sig. En utredning bör tillsättas som ser över de utmaningar som vårt skattesystem står inför med anledning av delningsekonomin snabba tillväxt. Skatteundrandragandet i delningsekonomin ska minska.

Jessika Roswall (M)

Lars Hjalmered (M)

Carl-Oskar Bohlin (M)

Louise Meijer (M)

Mats Green (M)